॥ ૐ શ્રી ॥

શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત

બોડાણા નાટકનો ટુંક સાર.

અંક પહેલો.

મંગળાચરણ.

પ્રવેશ ૧ લો-સ્થળ-ડાકોર. બોડાણાજીનું ઘર, શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત બોડાણાજી હરીકિરતન કરતા આવે છે. બાદ ભીક્ષાર્થે એક દરિદ્ર સાધુનું આવવું બોડાણાજી તે સાધુને ભીક્ષા આપે છે. તેટલામાં અચાનક ગંગાબાઇનું આવવું. ભીક્ષા આપી તે બદલ પોતાના ધણી બોડાણા સાથે તકરાર. બોડાણો મૂર્તિપુજાનો પ્રભાવ તેની સ્ત્રીને કહી સંભળાવે છે. પણ તે વાત ગંગા તીરસ્કારે છે. મૂર્તિમાં ઇશ્વરત્વ રહેલું છે. તે વાત ખોટી માની ગંગાબાઇ મૂર્તિને ફેંકી દેવા જાય છે મૂર્તિમાંથી શ્રી કૃષ્ણ પ્રગટ થાય છે. ગભરાઇ દરીદ્રીને મરવા જાય છે. દરીદ્રીના મેઢામાંથી અગ્નીની જવાળા નીકળે છે. આશ્ચર્ય.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૨જો-રસ્તો— બ્રહ્મચારી પાખંડ રચવના વિચારમાં આવે છે. તેટલામા લીલાધરની એક સ્ત્રી સુરજ પોતાની જુવાનીના મદમાં બ્રહ્મચારીપર મોહિત થાય છે લીલાધર અને તેની બીજી સ્ત્રી મણી એચીંતા આવે છે. સુરજ અને મણી વચ્ચે તકરાર. સુરજ પોતાનં ગાન મેળવવાની ઇચ્છા લીલાધરને બતાવી બ્રહ્મચારીને પોતાને ઘેર લઇ જવા લીલાધરને સમજાવે છે. લીલાધર બ્રહ્મચારીને પોતાને ઘેર લઇ જાય છે.'

પ્રવેશ ૩જો-ઉદયંરાજની કચેરી— પુત્ર ન હોવાથી રાજાને થતો સંતાપ પ્રધાન સાંત્વન કરે છે. એટલામાં બોડાણાજી પ્રવેશ કરે છે. બોડાણાને માન મળેલું જોઇ સરદારસીંહ ઇર્ષા કરે છે. બોડાણાજી શ્રદ્ધાનો મહીમા કહી સંભળાવે છે. રાજા પોતાને પુત્ર થાય તે માટે પ્રતિજ્ઞા લે છે. સરદારસીંહએ રાખેલી શ્રદ્ધાનું ફળ ને થાય તો શી સજા કરવી તે પુછે છે પોતે હારે તો પોતાનું શીર આપવા કબુલ કરે છે. બોડાણાજી શ્રદ્ધા અફળ થાય તો પોતાનું શીર આપવા બંધાય છે. સર્વે બોડાણાને ધન્યવાદ આપે છે.

પ્રવેશ ૪થો-વૈકુંઠધામ રાધાનો સખીઓ સાથે આનંદ બાદ શ્રી કૃષ્ણ પધારી રાધા સાથે પ્રેમવિનોદ કરે છે. કૃષ્ણને ભકત બોડાણાનું સ્મરણ થાય છે. રાધા બોડાણાની હકીકત જાણી લે છે. કૃષ્ણ ભકતની વારે જવા તૈયાર થાય છે. રાધાની હઠ.

પ્રવેશ ૫મો-ઉદયરાજનો મહેલ. શ્રદ્ધા રાખવાથી રાણીને ગર્ભ રહ્યો તે બદલ આનંદ. રાજાને અને સરદારસિંહ વચ્ચે મતભેદ. રાજાનું જવું. રાણીને પુત્ર થાય તો ગુમ કરવાનો સરદારનો નિશ્ચય દાયાણીરૂપે કૃષ્ણનું આવવું પ્રભુને દાયાણી સમજી પોતાનું કામ પાર

કરવાના સરદારની આજીજી છેવટે પાંચ ગામની બક્ષીસથી કામ પાર પાડવા સરદાર પાસેથી લખાવી લે છે. બાદ બંનેનું જવુ.

પ્રવેશ ૬ઠો-લીલાધરનું ઘર. મણીની ભકિત. તેની ધ્યાની સ્થીતીમાં પાછળથી બ્રહ્મચારીનું આલીંગન મણીનો બ્રહ્મચારીપર તીરસ્કાર બ્રહ્મચારી પોતાની ઇચ્છા પુરી કરવા બદલ સુરજની વીરૂધ લીલાધરને સમજાવે છે. લીલાધર ખરૂ માની સુરજની પરીક્ષા કરી ઘરમાંથી કાઢી મુકે છે.

પ્રવેશ ૭મો-કૃષ્ણ દાયાણી રૂપે. ઉદયરાજ જોડે ગર્ભ નિષ્ફળ ગયા સંબંધી વાતચીત કરે છે. વાત સાંભળી સરદાર દાયાણીપર ખુશ થાય છે સરદારસીંહ બોડાણાને શીક્ષા કરવા માટે પકડી લાવવા રાજાની આજ્ઞા માગે છે. લાચારીથી રાજા હા પાડે છે. સરદારનો આનંદ.

પ્રવેશ ૮મો-બોડાણાનું ઘર. ગંગાની ભકિત. બોડાણાને પકડવા તિરસ્કાર કરતાં સરદારનું આવવું ગંગાનું ગભરાવવું ગંગાપર કુદ્રષ્ટિ બોડાણાનું આવવું, સરદારસીંહ તેને કેદ કરી લઇ જાય છે.

પ્રવેશ ૯મો-વધ સ્થાન. વિચારગ્રત ઉદયરાજ બોડાણા અને ગંગા સહિત સરદાર આવે છે. રાજા ઇન્સાફનું કામ દીવાનને સોંપે છે. બોડાણાજીની હાર થઇ છે સરદારસીંહની જીત થઇ છે. દીવાને કહ્યું પોતાની સરત પ્રમાણે બોડાણો વર્તવા તૈયાર થયો. સરદારસીંહે બોડાણાનું માથું કાપવા સીપાઇઓને ઓરડર કર્યો. કૃષ્ણનું પ્રગટ થવું બ્રાહ્મણ વેશે સરદાર અને કૃષ્ણ વચ્ચે તકરાર. રાધા પુત્રને લઇને આવે છે. અને શ્રી કૃષ્ણનું મુળ સ્વરૂપ પ્રગટ થાય છે.

ટેબ્લો.

અંક બીજો.

પ્રવેશ ૧લો—ગામનું પાદર. ગોપલોકોનો વાર્તાલાપ. બોડાણાનું આવવું. શ્રી દ્વારિકાનાથને કાલાવાલા કરી પોતાના ગામમાં લાવવા દ્રઢ વિચાર. રાજાને પુત્ર થએલો હોવાથી માનતા મુકવા સંઘ સહિત દ્વારિકા જતાં રસ્તામાં બોડાણાનો મેળાપ. બોડાણાનો યુવરાજને આશીર્વાદ. રાજા બોડાણાને રત્ન જવાહીર સહિત થાળ ભેટ આપે છે. ધન, ભકિતમાં ઉપાધિરૂપ હોવાથી તેનો ઉપકાર સહિત અસ્વીકાર તે થાળ રાજાની આજ્ઞાથી બોડાણા એક બ્રાહ્મણને દક્ષિણા તરીકે અપાવે છે. પોતાની સાથે વાહનમાં બેસાડી દ્વારિકા લઈ જવા રાજા વિનંતી કરે છે. બોડાણો પગે ચાલીને જવા ખુશી બતાવે છે. એક ગોવાળની ભકતને પ્રભુ દર્શન માટે આજીજી બોડાણાની ભકિતથી પ્રભુ મળે છે એમ સમજુતી આપે છે. ગોપને ખુશી.

પ્રવેશ ૨જો—દ્વારિકાનું મંદિર બોડાણાનું આવવું. ૭૦ વર્ષથી વ્રત લઇ પ્રભુ ભકિત કરતા જોઇ ગુગળીઓ શંકાશીલ, બ્રાહ્મણોની બોડાણા પાસે વ્રત ઉજવી બ્રહ્મભોજન કરાવવા વિષે માગણી રાજા તરફથી કાલે બ્રહ્મભોજન થશે એવું બોડાણાને મોઢે સાંભળી બ્રાહ્મણોની ખુશી, બોડાણાની ભકિતથી પ્રસન્ન થઇ સાક્ષાત પ્રભુ દર્શન ઇચ્છાનુસાર માગી લેવા પ્રભુનું બોડાણાને કહેવું. પોતાની વૃદ્ધાવસ્થા થવાથી સેવા નિમિત્તે દ્વારિકા સુધી નહિ આવી શકાય માટે પ્રભુને ડાકોર પધારવાની માગણી. પ્રભુજી બીજી વખત બોડાણા

આવે ત્યારે વ્હેલ લેતા આવે અને તેમની સાથે ડાકોર જવાની કબુલાત. આનંદ સાથે બોડાણાનું જવું.

પ્રવેશ ૩જો–લીલાધરનું ઘર. લીલાધર સુરજને ધિક્કારતો પ્રવેશે છે. મણી સાથે સુરજના ચરિત્ર સંબંધી વાતચીત. મણીની ભકિત જોઇ લીલાધરનું શંકાશીલ થવું તેને માનસિક પુજા કરવાનું કહે છે. બ્રહ્મચારીની વર્તણુક માટે મણી સાથે વાતચીત. અંતે બ્રહ્મચારી લુચ્ચો છે એવા ઠરાવપર આવવું. જો પોકળ પકડાય તો નાક કાન કાપી લઇ વિદાય કરવાનો દ્રઢ નિશ્ચય. બંનેનું પોકળ બતાવવા મણીની કબુલત. લીલાધરનું ઘરમાં સંતાઇ રહેવું બ્રહ્મચારીનું આવવું. પ્રેમની માગણી મણીએ કરેલી બનાવટ. લીલાધરનું આવવું બ્રહ્મચારીની ફજેતી.

પ્રવેશ ૪થો–નગરનું પાદર. બોડાણાનું ભકિત કરતાં આવવું. ત્યાં સરદારને સર્પ દંશ. બોડાણાની આજીજીથી શ્રી કૃષ્ણે કરેલો સરદારનો બચાવ. બોડાણાને સરદાર વચ્ચે તકરાર. સરદાર બોડાણાને મારવા જતાં વૃક્ષમાંથી શ્રી કૃષ્ણનું પ્રગટ થવું.

પ્રવેશ ૫મો–ગંગાનું ઘર. બોડાણાએ દ્વરિકામાં બનેલી બીના સંબંધી ગંગા સાથે વાતચીત. કૃષ્ણ પ્રભુએ ડાકોર આવવા આપેલું વચન.

પ્રવેશ ૬ઠો–ગામનો ચોરો. બોડાણાએ પટેલ પાસે કરેલી વ્હેલની માગણી. અંતે પટેલોની આપવા માટે કબુલાત. વ્હેલ લઇ જાય છે.

પ્રવેશ ૭મો—સુરજનું ઘર. નાક કાન કાપેલા બ્રહ્મચારીનું આ વેશે સુરજને ત્યાં આવવું. શોધવા નીકળેલા લીલાધરનું આવવું. બ્રહ્મચારીનું સંતાઇ જવું. મણી બ્રહ્મચારીને શોધી કાઢે છે. લીલાધરનો સુરજનો બદચાલ માટે ઠપકો. સુરજ પશ્ચાતાપ કરે છે. બ્રહ્મચારીને રજા આપવી. ત્રણે જણનું જાત્રાએ નીકળવું.

પ્રવેશ ૮મો—દ્વારિકાનું મંદિર. મિષ્ટાન્ન જમેલા બ્રાહ્મણોની ખુશાલી બોડાણાનું આગમન. દ્વાર બંધ જોઇને દિલગીરી. ભકિતના પ્રભાવથી દરવાજો ખુલ્લી જાય છે. કૃષ્ણનું પ્રગટ થઇ બોડાણા સાથે વ્હેલમાં બેસીને જવું.

અંક ત્રીજો.

પ્રવેશ ૧લો—શિવાજીની કચેરી. કૃષ્ણ પરમાત્માના ગુમથવા બદલ ગુગળીઓની ફરીઆદ. ગુગળીઓને આશ્વાસન આપતાં રાજાનું શોધ માટે નીકળવું.

પ્રવેશ ૨જો—રસ્તો. બ્રહ્મચારીનો અફસોસ. કપટી સરદારને પશ્ચાતાપ. બોડાણાનું ખુન કરવા સંબંધી બ્રહ્મચારીને સરદારની ઉશ્કેરણી. બોડાણાની ખોળ માટે શિવાજીના સરદારનું આવવું. તપાસ મેળવી ચાલ્યા જવું. બ્રહ્મચારીનું બોડાણાને ઠાર મારવા જવું. સરદારનું ગંગા પાસે જવું.

પ્રવેશ ૩જો—પાદર. કૃષ્ણ પરમાત્માનું વ્હેલ સહિત ગામને પાદરે આવી લાગવું. બોડાણાનું આશ્ચર્ય થવું. શ્રી કૃષ્ણ બોડાણાને

લીમડાનું દાતણ આપે છે. તે મીઠું લાગવાથી શંકાશીલ થાય છે. તે જગાનું મહાત્મ્ય સાચવવાને માટે વ્હેલમાંથી ઉતરી તે જગાએ પરમાત્માનાં પગલાં કરવાં સંબંધી વિનંતી. પરમાત્માએ ભકતની ઇચ્છા પૂર્ણ કરવી. ડાકોરમાં ગુપ્ત રહેવા માટે શ્રી કૃષ્ણની બોડાણા સાથે વાતચીત ગોમતીમાં સંતાવાનો ઠરાવ પ્રભુ દર્શન માટે ગોપનું સાહસ. પ્રભુના ચતુર્ભુજ દર્શન.

ટેબ્લો.

પ્રવેશ ૪થો–રસ્તો. બોડાણા ધ્યાનસ્થ સ્થિતિમાં બ્રહ્મચારીએ બોડાણાનું ખુન કરવા આવવું. બોડાણાને પોતાનો ઉપકાર માનતો જોઇ બ્રહ્મચારીએ નમી પડવું. બોડાણાને પોતાના ગુરૂ તરીકે માનવા, બાદ સરદારને પકડવા માટે બ્રહ્મચારીનું જવું, લીલાધર સુરજ તથા મણીનું આવવું. એકાએક ભકત બોડાણાનો મેળાપ સત્ય રસ્તો બતાવી બોડાણાનું જવું.

પ્રવેશ ૫મો–ગંગાનું ઘર. ગંગા પ્રભુ પ્રાર્થના કરે છે. બાદ સરદારનું અચાનક આવવું. ગંગાને પોતાની કરવા સરદારની માગણી અને ગંગાનો તિરસ્કાર. બળાત્કાર કરવા જતાં બ્રહ્મચારીનું આવવું. બંનેની તકરાર. અંતે બ્રહ્મચારીના હાથે સરદારનું ખુન.

પ્રવેશ ૬ઠો–રણસંગ્રામ. ઉદયરાજ પોતાના માણસોને ઉશ્કેરવા બદ્દલ વાતચીત. યુવરાજનું આવવું. બાળસૈન્ય તયાર કરવા બદ્દલ પિતાની આજ્ઞા.

ટ્રાન્સફર–ગોમતીનો દેખાવ–શિવાજીનું આવવું. વદવિવાદ અંતે યુદ્ધ. બોડાણાનું અચાનક આવવું. ગુગળીએ બોડાણાને બાણ મારવું બોડાણાનું મૃત્યુ. શ્રી કૃષ્ણનું ગોમતીમાંથી નીકળવું. શિવા-

ષ્ટએ પોતાની ભૂલની ક્ષમા માંગવી. ગંગાએ પૂજન માટે આવવું. સ્વામીનું મૃત્યુ જોઇ મૂર્છા. ગંગાને શ્રી કૃષ્ણએ આપેલું આશ્વાસન. કૃષ્ણ પ્રભુને દ્વારકા લઇ જવા ગુગળીઓની આજીજી. તે માટે શ્રી કૃષ્ણે કરેલો અસ્વીકાર. દ્વારિકાનો મહીમા રહેવા માટે અને ગુગળીઓના પોષણ માટે શ્રી કૃષ્ણે સાવિત્રી વાવમાંથી પોતાની મૂર્તિ નીકળશે અને જત્રાનો મહીમા રહેશે તે માટે સમજુતી. બાર માસ પોષણ કરવાને ગુગળીઓને પોતાના ભારોભાર સુવર્ણ આપવાની કબુલાત. કૃષ્ણ પરમાત્માનું તોળાવા માટે ત્રાજવામાં બેસવું. ગંગાબાઇએ પોતાની વાળીપર પોતાનું પુણ્ય મુકી તોળાવું. વાળીનું વજન વધવું. ગુગળીઓની નિરાશ **ધન ધન ગંગાબાઇની વાળી. સવાવાલ થયા વનમાળી.** બોડાણાનું પુનઃ સજીવન થવું ટ્રાન્સફર. રણછોડજીની મૂર્તિની સ્થાપના. ઇંદ્ર, શંકર, બ્રહ્મા વગેરે દેવોનું આગમન. આર્શીવાદ.

૧૩૫૮-

ઓડાણાના ખેલમાં આવતા પાત્રોના નામ.

—⊙—

કૃષ્ણ મહારાજ...	શ્રી દ્વારીકાનાથ.
ભક્તરાજ ઓડાણો... ...	શ્રી ખાખરીઆનો એક ગરાસીઓ.
ઉદયરાજ...	દંકપુરનો રાજા.
સરદાર...	ઉદયસીંહનો.
દિર્ઘદ્રશી...	ઉદયરાજનો દીવાન.
ઉતમસિંહ...	ઉદયરાજનો પુત્ર
લીલાધર...	એક વાણીઓ
બ્રહ્મચારી...	દંકરૂષીનો શીષ્ય.
શીવાજી...	દ્વારીકાનો રાજા

—⊙—

સ્ત્રી પાત્રોના નામ.

—⊙—

ગંગા...	ઓડાણાની સ્ત્રી.
રાધાજી...	કૃષ્ણભગવાનની વીભુતી,
સુરજ, મણી	... લીલાધરની સ્ત્રીઓ,

એ શિવાય ગુગળીઓ, દરબારીઓ, કંચનીઓ, ગોવાળીઆ, પટેલીઆ, મારાઓ વીગેરે,

॥ ॐ श्री ॥

શ્રી રણછોડરાયના પરમભક્ત

બોડાણા નાટકના ગાયનો.

અંક પહેલો.

સ્તુતિ— १

દ્વારા નાથ વિઘ્ન હર;
હર તું પદ પ્રણામ શીશ સ્વીકાર;
આદ્ય નિરંજન, ભવ ભય ભંજન. દ્વારા.
દર્યાની મધ્ય ડુબતી નાવ;
જ્ઞાની સુકાની સાથ નિગમ પંથ;
નગમ નાથ પાર તું તાર. દ્વારા.

બાળાઓ— ૨

ભલી ભકિતની માળ, મણી માણેક ને બાળ,
સજે સકળ સજન, અમુલ ભુષણ એ. ભલી.
ધારી માળા પ્રલ્હાદજીએ, કરી સ્હાય નરસિંહજીએ;
પ્રિત ધરી ધરીએ. ભલી.

ધન્ય છે ધ્રુવરાજ, શુક્રમાં અચળ છે આજ,
ભકિત મોતીને હંસ ચરજે.
જનની જણે તો જણ દાઆતા કે શુરજન,
નહિ તો રહે વાંઝણી નુર ના ગુમાવ જન.
ધન્ય છે ગંગા માતા,
વાળીમાં શ્રી શામ તોળાતા,
ભકિત ભુષણ સજજે. ભલી.

બોડાણો— ૩
છબી ત્હારી વાલારે અંતર પટમાં,
ભાવી ઘટમાં વિશ્વ વિહારી મનમાં,
રહો વીરાજી તનમાં. છબી.
ધરી છે મણી મય માળા, સોહે છે સુંદર વનમાળા,
લગની કનૈયાથી લાગી જગમાં, ।
રહ્યા વ્યાપી ઘટ ઘટમાં. છબી.
જડયાં છે એ રત્ન મનોહર,
વેસર બાજુ સુંદર કર. લગની...છબી.

સુરજ— ૪
જેવી ખીલી મધુર ફુલવાડી, યુવા મસ્ત ગોરડી,
અંગ ઉમંગ રંભ રસધારી, વસંતની વેલડી.
આવે ૠતુરાજ,
આવો રસરાજ,

કસે કસ કંચુકીની, રતન રસ ઝારી,
ભ્રમર મધુકર મધુરવ, અનંગ ઉપાસી,
પિયુષ ભર આંખડી. જેવી.

સુરજ, બ્રહ્મ— ૫

રસ લૂટો રસીલા રંગ માણો મોજીલા,
ગારી જોબન કળી આ રસમાતી,
(રવ) મારા મનની વેરણ કળી થાતી,
પવન ઢાળું, હું પાલવે આ,
બ્રહ્મચારીને એનારે બાના,
વાહ બ્રહ્મચારી, બગ ધ્યાન ધારી,
વાહ લટકાળી, વાહ ચટકાળી,
કંઈ કામણ કીધું ભારી,
બાળો ભોળો બ્રહ્મચારી. રસ.

મણી-લીલા-સુરજ-બ્રહ્મ- ૬

ચાલો મારા લીલા સુજાણ, વારી હું જાઉં પ્રાણ,
હું તારો વેચાણ. ચાલો.
સતિ કૈકૈ જેવી નાર, મળી મારો બેડો પાર,
મળજો સૌને આવી નાર.
બની હું તો ભકતાણી, ભજવાને સારંગ પ્રાણી,
મતી ગતી મેં તો જાણી, છાનાંમાનાં રહો શાણી.
એક મોટો ગધ્ધો ને, એક નાની સરખી ઘોડી,

હું તારો પ્યારો ને તું મારી પ્યારી,
જાને અનાડી શું માંડી લવારી. ચાલો.

કંચનીયો— ૭

ધધ પપ ગમપ ગમરે સાસા,
રેરે ગમ પપ ગમ રેરે સાસા,
પપ સાસા રેરે સાગમ રેરે સા,
ગમપ ગમરે સાસા સાનીધપ,
મપની ધપ્રપ મપ ગમરેસા....

ઓડાણો— ૮

તારી ધીરે ગાડી હાંકોરે, મેરામણ ગાડીવાળા.
તારી મજરે ગાડી હાંકોરે, મેરામણ ગાડીવાળા.
ઘોડા છુટયા થાનસે પીછે પડી પોકાર,
દશ દરવાજા બંધ હુવા તોભી, નીકળ ગયા અસવાર–તારી.
ગંગા કીનારે ઘર કરી, અને નહાવો નિર્મળ નીર,
આપ્યા વિના શું પામીએરે તે કહી ગયા દાસ કબીર–તારી.

સખીઓ— ૯

ઝુલે ઝુલોરે રાધેમણી, માણેક જડીયલ હીંડોળે,
વૃષભાનુ તનયા તમ ઝુલે કોટી શશી રહ્યા ઉગીરે ઝુલે.
કર કંકણ કલર વકરી, ક્ષેમતાને શોધજો,
નયન ભ્રકુટી વકુથી, સ્નેહ અમૃત રેલવજો,

કર પલ્લવ કમળ પસારી પ્રેમને પ્રકાશજો,
નખ ક્ષત થકી ભુને ખણી, મહા ભવને રીઝાવજો.
કોટી કંદર્પ રૂપ વાજી રાધે અનુપ,
કૃષ્ણ તેજ આપ રૂપ રમણી.

સખીઓ-રાધા— ૧૦

હાંરે શાણી ચાલો સુરંગી સહેલી પ્રેમ રસ રેલી,
શામ રંગીની વાત જોઈ બેઠા આ બેની નવેલી પ્રેમ ઘેલી.
સખીઓ હું હારી, હું હારી, હું હારી, મને ન સતાવો બસ જાઓ,
નેહે શ્રીનાથજીને નયને નચાવો, અજાણ્યાં બની શું બનાવો,
બોલીને બોલી શું બાળો બળેલીને બઈ નહી શરમાઓ,
ગઈ સૌ જાણી સખીયો, મનની વાત,
પુલકે ધાટ મળશે નાથ ભેદ ન ભાંખતી ભોળી ગોરી. હાંરે.

રાધા-કૃષ્ણ— ૧૧

કાના ઘેલા મને સતાવો નહિ સલુણા,
ગોરી ગુણ ધામ, તજો હઠ નામ,
વારે વાજી રસીલા રીસાળા છોગાળા
સુંદીર શામ— કાના.
ગીરીવર ધાર, વારૂ પ્રિતિ પ્રાણ,
શામ ધનશામ, હૃદય આરામ.
જાણી જુઠી પ્રભુ પ્રીત, ચોરી ખાતા નવનીત.

બળી એવી તમ પ્રીત.
માહું ના લગાડો પ્રાણ.ા આધાર.
હરી સાથે હ્યો દાસીને નામી વીનવતી
વાહ વાહ વાહ— ગોરી.

કૃષ્ણ ઉર્ફે દાયાણી— ૧૨

ચમકત તન લટક ચટક મટકથી ચાલ ચાલી,
રમક ઝમક પ્યારી.
સદન કમળ મગન ચાર ફરતી ધરતી સોળે શ્રૃંગાર,
મદન અગન જોબન ઝલક ઉમંગ રંગત જામી.
જોઇ આ આકૃતિ રતિનો પતિ ભાન ભુલે,
જોતાંની સાથ શીવ બ્રહ્માનું મનડું ડુલે.
તો તે પામરનું શું ગજું કે પરખશે મુજને,
ફસાવું ફંદાગાં મુરખને મનથી શું પુલે.

દાયાણી-સરદાર— ૧૩

વાહરે શાણા સરદાર છો.
રંગે રમો રસ રાજજો.
ભોળીને કાળી ના જાણજો,
કામકાજ આપ નક્કી સમજજો,
પ્રાણદોર હાથ તું પ્યારી સમજજો.
ચિન્તા ઉર લેશ ના લાવજો,
વિશ્વાસે નાવ પાર તારજો. વાહરે.

મણી— ૧૪

ચરણ અમીની હું તો પ્યાસીરે—દાસી.
હું તારી ભક્તિની પ્યાસી—
વા બળવીરા ગીરધર લાલા,
હૃદય કમળ નીત રહેજો પ્રકાસીરે—દાસી.
દેવ દયાળા, રસિક રૂપાળા,
તન મન ધન તમ ચરણ ઉપાસીરે—દાસી.

બ્રહ્મ-મણી— ૧૫

રસ બસ યૌવનની ખીલી ફુલવાડી,
મહીં કુસુમ ઝુલે ઝુલાવ.
તારી મીઠી મીઠી માયા મહીં લપટાવ.
દેની મોઘા મોઘું પ્રેમદાન કરી ભાવ. મહીં.
માથા જેવું રૂપ તારૂં બ્રહ્મ સમીપે આવ,
થાશે પાવન પ્રેમ પસાથી આલિંગન દેખાવ. મહીં.
વાહ ભોળા બ્રહ્મચારી ભાઇ,
સારી તમે શોધી આ સગાઇ.
જોગટા સંસારીના વેવાઈ?
ઠીક કરવા માંડી આ ઠગાઈ, ચાલ હટ.
છેક આમ વચન બાણ, ઘટે ન પ્રિય પ્રાણ,
શુધ બુધ ત્યાગી તારી માયા મને લાગી,
જુઠી દુનિયા દેને ત્યાગી, થઇને વેરાગી,

દૂર જા લફંગા, કામી પ્રપંચી તું અંધા,
ચૂપરે ગદ્ધાના ગદ્ધા ધિક્કક જા જા. વાહ.

સુરજ— ૧૬

લલિત આ ચંદ્રવદન લટકાળી ચાલપર મોહી રહ્યા બ્રહ્મચારી,
છબીલી નવ જોબન નારી, કામીની કામણ કરનારી—લલિત.
ગુલાબી ગાલ, ચંદ્રસમ ભાલ,
અધરથી અમૃતરસ છલકાય, જોબનની ફુલવાડી ઉભરાય-લલિત.

લીલા-મણી-સુરજ-બ્રહ્મ- ૧૭

દુરથા કઢંગી કુછંદી અવિચારી નાર,
શરમ શરમ મને હજાર ભાન હું ભૂલી,
ભૂલી ગમાર, પીયુ પ્યાર (૨)— દુરથા.
વાહ બાજી રચાઈ આ મ૧ માનતી,
નફ્ટ તું ટળ જા, નિર્લજ તું મરજા—દુરથા.

ગંગાબાઇ— ૧૮

સ્વામી સંભાળોરે, હે કૃષ્ણ કૃપાળા,
શરણે લેજો અનાથોના નાથ પતિ મારા,
કારણ કરણ વિઘન વીહારણ છો રાધે પ્યારા, સ્વામી.
ભડભડ ગીરી ગીરી દવ પ્રજળતો, હરણાં પામે ત્રાસ,
શર સાંધે છે પારધી, જીવનની નહિ આશ,
આવો વારે બળવીર, દ્રુપદ સુતાના પૂર્યાં ચીર. સ્વામી.

બોડાણો— ૧૯

શીદ બળી જાતોરે પતંગ જીવ દીવે પડી,
તજી મોહ માયાને ભજ શામ— શીદ.
સગાંને સંબંધીરે, સાથ નહિ કરશો કદી,
કાળ જવ ભરે કોપી કામ પાપીયા પોકારેરે
પુન્ય કંઈ ના કર્યું રે.
પછી પસ્તાતો પામર પ્રાણુ પોક પાડી રૂવેરે,
હવે પ્રભુને ભજુરે—

બોડાણો— ૨૦

આવો ગરૂડ ચઢીને નંદલાલારે પારધી પુંઠે પડયો છે જી હોજી
રે-રે-હીરણાકશ્યપને હીરણ્યક્ષ, અસુર હતા ચંડાળ,
હણીયા ભકત પ્રલ્હાદને કાજરે— પારધી
રે-રે-કુંભકરણ રાવણ વળી, રોળ્યા રણ મોઝાર
આપ્યું રાજ્ય વિભીષણ તાજરે— પારધી,
રે-રે-કાચળને વળી કાચબો નીકળ્યાં જળની બહાર,
દવ લાગ્યોને રેલી જળ ધારરે— પારધી.

અંક બીજો.

ગોવાળો— ૨૧

હોજી ગોવાળભા, રમીયે જમીયે રૂપલા ધામમાં,
ભજનના ખુબ ભાજન ભરીયે, ખુબ પીએ નંદનો લાલો રીઝવીયે,
જોઇ હાં ભકતોની બલીહારી, મોહી રહ્યા મોટા મુનીવર ભઇરે,
બોડાણોને ગંગામાતા સૂત આપ્યો, રાજા ઉદય મહારાજને-
હોજી ગોવાળભા.

બોડાણો— ૨૨

અખિલ જગે અવિનાશી, લીલા વિલસે માલતી,
કણ કણમાં વિભૂતિ વરસતી સરસી ફાલતી,
દ્વારામતીના ગિરધરની પુરણ પ્રીતી નટવરની,
સુગાનેય વાચા આપી શીખવે પાઠો નિગમોના,
લંગડાઓ આદ્રિ ઓળંગે ગાતા ગાનો વિભુ વરના,
ભક્તિ ભક્તોને પાળતી. અખિલ.

બોડણો— ૨૩

મહીમા વિભુની ભકિતનો લેની તું પીછાની,
ભવરણ માંહે શાન્તિદા સુખ વિશ્રામી- મહી.
પ્રલ્હાદની વારે અવિનાશી, વિચર્યા વિનતી માની.
ભીડભંજનને ના હરિજનોની ભીડ અજાણી. મહી.

ગજેન્દ્રને લીધો ઉદ્ધારી, પલમાં પ્રેમ પ્રમાણી,
દુઃખીઆના બેલી, ભક્તિની ભાળી એંધાણી. મહી.

આરતી-બધા— ૨૪

જય સગુણ નીરગુણ કૃષ્ણરૂપ અનુપ ભુપ શીરોમણી,
કરી કંસ આદીક પ્રચંડની શિચર પ્રબલ ખલ ભુજ બલહારી.
અવતાર નર સંસાર ભાર વીભંજી દારૂણ દુઃખ દેહ,
જય પ્રણતપાલ દયાલ પ્રભુ સંચુકર શકિત નમામી હુય,
જો નાથ કરી કરૂણા વીલો કહું ત્રીવીધ દુઃખ તીંહી નીર વહે,
ભવખેદ છેદન દક્ષ હમ કહે રક્ષ કૃષ્ણ નમામી હુય-જય.

બોડાણો-કૃષ્ણ— ૨૫

રે દરશ દો પ્રેમ પ્રસારી મુરારી,
આધાર તારો મને ભારીરે. રે દરશ દો
સંસાર અસારીયામાં આશરો તમારો,
કરમ ભરમ રાખ મારીરે રે દરશ દો.

શાખી.

ભકતાધીન હું ભકતની, સત્વર ચડતો વાર,
ભવ બંધન છેદી બધાં, રાખું શરણ મોઝાર,

કૃષ્ણ-બોડાણો— ૨૬

ભકત તજો ઉચાટ, તજો ગભરાટ, વિચારો વાત,
આવી ધાર્યું સાક્ષાત, થઈ નિશાંત મન કરો શાંત,

લાવું વેલ તમ માટ, આ વસમી વાટ, જગતના તાત,
જોઉં નહિં દિનરાત, મારી સંગાત, પ્રભુ સાક્ષાત,
પ્રણામ પ્રણામ છે રામ રામ.

માણી— ૨૭

ચિદધન આતમ છે હૃદયામાં અખંડ આનંદ સાથ,
શું શોધે જંગલ દધિ તટમાં, હંસા ભુલતો વાટ.
અત્ર તત્ર સર્વત્રજ સરખો,
જ્ઞાન જ્યોતિથી જ્યોતિ નીરખો,
તન મન ધન સૌ અર્પણ કરતા,
પ્રગટ થાય સાક્ષાત. ચિદધન.

લીલા-બ્રહ્મ-માણી— ૨૮

જા ગદ્ધા ઘરની બાર બ્હાર
કર માફ બાપ હું પાપ ભાર— જા ગદ્ધા.
ફૂટ છે કપટ કારી, પાંખડી વેષધારી,
સુરજની શીખે હું ભુલ્યો છું બ્રહ્મચારી,
મર મોટા ગોધા, તેં ધુળ જાતે લાલી,
ભુલ્યો ભાઇ બ્હેન,
રે જા જા જા,
પાયે પડું સુકા લીલા બાપ,
લે લાત સાત આઠ. જા ગદ્ધા.

બોડાણો— ૨૯

હરિ આના પ્રાણુને જાતો બચાવો,
કૃપાનાથ કરૂણા લાવો. હરિ.
તું ન ઉગારે તેને કોણ તારે, એ દુનિયાનો દાવો,
કંઇક જનોને જીવ દાન આપી, કીધાં સજીવન પાછાં,
ઢાળી અમીની દ્રષ્ટિ દુઃખીની વારે વહેલા આવો. હરિ.

ગંગા, બોડાણો— ૩૦

કરશો ગિરધારી સાથરે,
ભલે જાઉં ભાગવા,
પ્રભુ કમલ વદન ઘનશ્યામ, તણું કામ ધરી હામ, ભજાવું હું. કરશો
જન મન લોભીના સાચવજો,
લઈને પતિ વહેલા વળજો,
વિચરૂ લેવાને વ્હેલ, તમે સેવા કરજો,
ઘરની ચિન્તા દો મેલી,
આ ચાલી વેલી વેલી. કરશો.

સુરજ— ૩૧

જોબન ઝુલેરે, (૨) પ્રેમ ઝુલે, અણ ભુલે,
કોઈ રસિયાના નેન જોઈ ખુલે,
મીઠી મનહારી મુખ કાન્તી કૈં જોઇ લાલ,
મલકેરે, (૨) કામી મનમાંને મનમાં,
ચાલ મારી લટકાળી, ભાળી ભુલે. જોબન.

લીલા-મણી-સુરજ— ૩૨

પડે ના પાપીના પોકાર,
જગત જનનો અંતે ફીટકાર,
વિષય મતિ નવ રતિ ફળ દાતાર.
હું ભુલી પ્રીતમ પ્યારા, આ ધર્મ મર્મના ખ્યાલ,
ઠોકરથી સુધરે દુનિયા, માફી તુજને છે હાલ, હાલ, હાલ. પડે.

ઓડાણો— ૩૩

વિભુવર નિંદલડી દો વિસારી,
મહા પ્રયત્ને વેલ મળીઆ, આશ હવે હરિ તારી—વિભુ.

સાખી.

આશા આપી ભકતને, સોંપી દુસ્કર કાજ,
લીધ પરીક્ષા દાસની, રાખ હવે મુજ લાજ— વિભુ.

સાખી.

ધ્રુવની હાંક સુણી ઉઠયા, લક્ષ્મિની તજી સોડ,
પામર પંખી ટળવળે, પુરો મનના કોડ— વિભુ.

સાખી.

જાગો જાગો આજશું, શ્રમિત થયા મહારાજ
શ્રમના દીન હવે આવશે, તો કયમ શરજે કાજ—વિભુ.

અંક ત્રીજો.

—⊙—

નાચનારીઓ— ૩૪

રંગમેં કયસે હોરી ખેલુંગી, સાંવરીયે સંગ,
ધોબી ધોવે મયલે સયલે, ધોબનનીયાકે સંગ,
કીસ પાપીકી નજર લગી, મેરી ચોલી હોગઇ તંગ, રંગ
મેરા શાહર મુસ્ત મીલા હુય, રોજ પીવે હુય ભંગ,
હાય જવાંની હો ગઈ ગારત, પાની હો ગયા અંગ. રંગ

બ્રહ્મચારી— ૩૫

બાજી ધુળધાણી થઇ, નિષ્ફળ નીવડી આશા,
અરેરે ઉદાસી આશા હાય, હાય, હાય, હાય,
મનુષ્ય તરંગ રચે, અટવાય અધવચે હાય, હાય, હાય,
મનડું બાળે તન પ્રજાળે, ત્રિપદ અકાળે હાય, હાય, હાય.

ગોવાળ— ૩૬

ઝેણી ઝેણી મોરલીયો વાગે છે,
ઈનો નાદ ગગનમાં ગાજે છે— ઝેણી ઝેણી.
વાલા વરણાગી ઉભા, જમનાની તીરે,
સુણીને નાદ ગાયો ભાગે છે— ઝેણી ઝેણી.

ઓડાણો- ૩૭

તારી સાંવરી સુરત મનહરણી,
ગણુતાં તપ ગુણુના ગણાથ,
જીભે ન વરણાય.
સેવક સુખકરણી— તારી.

આશ પૂર્ણ થઇ તુજ ઉપકારે,
આ સંસારે ભગતી તારે
ભકત દેવ મન મોદ પમાડે
ગુણીજન ગુણ ગાય— તારી.

ઓડાણો— ૩૮

સ્વર્ગ જેવું ધામ આતો, ડંકપુર આનંદકારી,
પુણ્યની દીપમાળ ભાળી, પાપના સ્પર્શે વિકારી,
મીઠું પુનીત પાવનકારી, પાણી ભરીશું ગોમતી,
પાપી માનવ સ્નાન કરીને, પાપ તજે ભવ ભારકારી,
જય સદા રણછોડજીની જ્યાં સદા ઉચરાય છે,
કાળ ઝડપ ના વાગે ભાઇ, મહીમા એવો છે ભારી—સ્વર્ગ

ક્રાણુ — ૩૯

સાખી.

વસ્ત્ર તજે જન જીર્ણ જે સજવા નવીન ચાય
જીવ શરીર જુનું તજી નવીન શરીરમાં જાય. કાયા.

કાયા વાદળની છાંયારે, જીવડા શોક શીદને કરીએ,
સમજે માનવ કાયા મારી, કાચા કુંભપર મમતા તારી,
મૃગજળ ભરીયું માંહે ભારી, પ્યાસ ન છીપવા વારી,
ધીરજ ધરી શોકને પરહરીએ.

